

عذر بدتر از گناه کتابخانه ملی

مهاطفه جعفری
خبرنگار گروه فرهنگ

روز چهارشنبه هفته گذشته مطلبی را در روزنامه منتشر کردیم که البته باز نشر مطالب دیگر رسانه‌ها در خصوص بخشنامه جدید کتابخانه ملی بود، اما این کتابخانه در جوابیه‌ای به این مطلب خواستار نشر آن در روزنامه «فرهیختگان» شد.

یکی از نکاتی که در مورد عضویت جدید اعضای این کتابخانه مطرح شده است، حذف معلولان است؛ در همین جوابیه کتابخانه ملی به این موضوع پرداخته شده و دلیل حذف معلولان را پیش‌بینی نکردن سازوکار لازم در ساختمان این کتابخانه عنوان کرده و این گروه را کمترین استفاده‌کننده از خدمات کتابخانه ملی دانسته است. جامعه معلولان که تعداد کمی هم نیستند تا قبل از این بخشنامه می‌توانستند در بخش عضویت عمومی کتابخانه ملی با داشتن شرایط، عضو شوند.

قبل از ورود به بحث، نگاهی داشته باشیم به اساسنامه جدید. در اساسنامه جدید، سه نوع عضویت تعریف شده؛ اولین نوع، «عضویت افتخاری» و مخصوص نمایندگان مجلس و اعضای شورای نگهبان و نمایندگان مجلس خبرگان رهبری و اعضای شورایی انقلاب فرهنگی و هیات دولت و روسای قوای سه‌گانه است و این نوع عضویت هیچ محدودیت زمانی ندارد. نوع دیگر، «عضویت پژوهشی» است که پژوهشگران، برگزیدگان جشنواره‌های ملی و بین‌المللی معتبر، دارندگان مدرک درجه یک هنری، طلاب سطح ۴ و بالاتر حوزه علمیه، فواید التحصیلان و دانشجویان مقطع دکتری تخصصی و حرفه‌ای و اعضای هیات علمی می‌توانند از این نوع عضویت استفاده کنند اما در اساسنامه جدید قید شده که مدت اعتبار عضویت پژوهشی فقط یک سال است و تمدید عضویت بیش از یک سال، منوط به تایید کمیته عضویت و پذیرش است.

نکته مورد بحث در این اساسنامه، بخش عضویت عادی است؛ عضویت عادی به مدت یک سال در نظر گرفته شده و تمدید عضویت بیش از یک سال، منوط به طرح درخواست، بررسی و موافقت کمیته عضویت و پذیرش اعلام شده است. در آیین‌نامه جدید آمده است: به منظور برقراری عدالت عمومی و رعایت حقوق فرهنگی و استفاده حداکثری متقاضیان از خدمات کتابخانه ملی، تمدید عضویت برای اعضای عادی، حداکثر سه سال و درخواست تمدید عضویت بیش از سه سال، منوط به بررسی و تصمیم کمیته عضویت و پذیرش خواهد بود.

واجدین شرایط این بخش نیز به این شرح اعلام شده است: دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی ارشد، دانشجویان کارشناسی ارشد (منوط به بازگذاری تصویب‌نامه پیشنهاد پایان‌نامه)، طلاب سطح سه حوزه علمیه، قهرمانان ورزشی ملی و جهانی (با مدرک کارشناسی)، نخبگان با معرفی بنیاد ملی نخبگان، دارندگان مدرک درجه دو و سه هنری، ایثارگران، منطبق با قانون (با مدرک کارشناسی)، حافظان کل قرآن کریم با تاییدیه دارالقرآن سازمان تبلیغات اسلامی، اهداکنندگان منابع نفیس، کارکنان و بازنشستگان سازمان و بستگان درجه یک (پدر، مادر، همسر، فرزند) آنها.

در این بخش در تبصره تاکید شده است: عضویت آن دسته از دانشجویان کارشناسی ارشد که در زمان ابلاغ این شیوه‌نامه عضو کتابخانه ملی هستند، تا پایان دوره جاری عضویت‌شان ادامه دارد، اما تمدید عضویت منوط به بازگذاری تصویب‌نامه پیشنهاد پایان‌نامه است. اما در همین بخشنامه جدید، بند اعضای درجه یک خانواده شهید، جانبازان و ایثارگران، معلولین جسمی-حرکتی، نابینایان، کم‌بینایان و ناشنویان، پدیدآورندگان کتاب علمی-تخصصی یا کسانی که مقاله آنها در یکی از مجلات علمی با درجه ISI، علمی-پژوهشی یا علمی-ترویجی چاپ شده یا در یکی از کنفرانس‌های بین‌المللی ارائه شده باشد، حذف شده است. دلایلی که در جوابیه کتابخانه ملی آمده است، حتما دلایل قابل تاملی برای حذف یک گروه از خدمات یک کتابخانه تخصصی نیستند، هر

چقدر هم که این گروه خدمات برخطی را برای استفاده داشته باشند، اما دلیل نمی‌شود وقتی شرایط عضویت را دارند، به علت معلولیت و فقدان ساختار درست در ساختمان کتابخانه حذف شوند. در حالی که می‌توان شرایط را برای این گروه ایجاد کرد تا به خدماتی که احتیاج دارند، دسترسی پیدا کنند و بتوانند از حقوق حقه خویش به خوبی بهره ببرند.

نامه به دیوان عدالت اداری

البته به غیر از اعتراض‌هایی که برای حذف معلولان در عضویت این کتابخانه مطرح شده است، دانشجویان و پژوهشگران هم به این روند عضویت اعتراض دارند. از نظر منتقدان، آیین‌نامه جدید دایره مراجعه‌کنندگان به کتابخانه ملی را محدودتر از گذشته کرده است. البته دانشجویان و پژوهشگران باید مورد تایید یک هیات قرار بگیرند تا بتوانند به عضویت این کتابخانه دربیانند، اما مشخصات این هیات اعلام نشده است. همین باعث شده جمعی از اعضای کتابخانه ملی با توجه به اعلام این محدودیت‌ها، در نامه‌ای به دیوان عدالت اداری خواستار رسیدگی به این موضوع شدند. در نامه این اعضا آمده است:

ریاست محترم دیوان عدالت اداری

با سلام

احتراما به استحضار می‌رساند:

مطابق بند (ز) قانون اساسنامه کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹/۸/۳، تصویب آیین‌نامه‌های داخلی مورد نیاز کتابخانه ملی از جمله وظایف هیات امانه کتابخانه ملی احصا شده است و شیوه‌نامه پذیرش و عضویت کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۰۴/۳۰ شورای معاونین سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، توسط مرجعی غیر از هیات امانه تصویب شده که خارج از حدود اختیارات

جوابیه کتابخانه ملی

در پاسخ به مطلب «محدودیت‌های جدید عضویت در کتابخانه ملی» در شماره ۴۱۶۰ آن روزنامه نکات زیر در جهت روشنگری و تبیین موضوع اعلام می‌گردد:

۱- کتابخانه ملی ایران مطابق ماده ۲ قانون اساسنامه خود، «موسسه‌ای است آموزشی (علمی)، تحقیقاتی و خدماتی» و در ماده ۳ آن قانون اهداف شش‌گانه‌ای برای آن مشخص شده که به روشنی نشان دهنده تفاوت عمده و اساسی آن با کتابخانه‌های عمومی، دانشگاهی و تخصصی است. در حالی که این برداشت غیر دقیق برخی که کتابخانه ملی را کتابخانه‌ای عمومی می‌دانند در سال‌های مختلف موجب بروز اشکالات و اختلالاتی در انجام وظایف اساسی این کتابخانه شده است. کافی است توجه شود که در حال حاضر این کتابخانه حدود ۲۶۰ هزار عضو دارد در حالی که مجموع صندلی‌های تالارها که شامل میزهای جست‌وجوی کتاب هم می‌شود ۱۱۹۴ صندلی است. آمار مستند سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد به صورت میانگین روزانه ۱۳۷۸ عضو در کتابخانه حضور داشته‌اند. این وضع باعث شده که اولاً از مجموع حدود ۲۶۰ هزار عضو کتابخانه ملی در سال ۱۴۰۲ تنها ۸۷۶/۲۷ عضو امکان استفاده پیدا کنند و همین تعداد هم در اغلب روزها با مشکل کمبود صندلی روبه‌رو شده‌اند.

بدین ترتیب کتابخانه ملی، چند راه بیشتر در پیش رو ندارد؛ الف) افزایش ظرفیت که علی‌رغم پیگیری‌های مکرر، به

مرجع تصویب‌کننده بوده و موجب محدودیت‌های فراوانی برای عضویت در کتابخانه ملی حتی برای اعضای فعلی آن من جمله نویسندگان و مولفان کتاب و پژوهشگران و دانشجویان نیز گردیده است.

علاوه بر این، ایجاد این محدودیت‌ها برخلاف منویات و بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر تشویق و ترغیب کتابخوانی است.

بخشی از بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان کتابخانه‌ها و کتابداران مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۲۹:

«اهتمام به کتاب در واقع قوامش به اهتمام به کتابخوانی است. در جامعه باید سنت کتابخوانی رواج پیدا کند. فایده سوادآموزی این است. اثر حرکت و نهضتی که در کشورها برای ریشه‌کن کردن بی‌سوادی انجام می‌گیرد، عبارت است از همین، که بتوانند از این مجموعه عرضه‌کننده فکر و ذوق و استعداد دیگران استفاده کنند؛ این بدون کتابخوانی امکان‌پذیر نیست. به گمان من یکی از بدترین و پرخسارت‌ترین تنبلی‌ها، تنبلی در خواندن کتاب است. هرچه هم انسان به این تنبلی میدان بدهد، بیشتر می‌شود. کتابخوانی باید در جامعه ترویج شود، و این کار برعهده همه دستگاه‌هایی است که در این زمینه مسئولند.

یکی از کارهای بزرگ و مهم در سطح جامعه این است که تبلیغات کتابخوانی همه‌گیر شود.

کاری کنیم که کتابخوانی یک امر رایج بشود و کتاب از دست جوان ما نیفتد. اینکه گفتم می‌شود در ششانه‌روز سرانه مطالعه کتاب فلان مقدار است، اینها آمارهای راضی‌کننده‌ای نیست؛ خیلی بیشتر از این باید باشد. هیچ وقت انسان از کتاب مستغنی نیست. از دوران نوجوانی، از اول سوادآموزی تا آخر عمر، انسان احتیاج دارد به کتاب؛ احتیاج دارد به درک مسائل و جذب مواد تغذیه معنوی و روحی و فکری، این بایستی در سطح عموم جامعه فهمیده شود و دنبال شود و اقدام شود.»

دلیل وضعیت بودجه، امکان آن وجود ندارد.

ب) اکتفا کردن به اعضای فعلی و عدم عضوگیری جدید که منجر به محروم کردن بسیاری از محققان و پژوهشگران می‌شود.

ج) محدود کردن دوره عضویت برای امکان حضور اعضای جدید. بدیهی است که برخی اعضای فعلی مایلند اگر ده سال است در این کتابخانه عضویت دارند و متأسفانه جمع کثیری از آنها هیچ‌گونه فعالیت پژوهشی و تحقیقاتی هم نداشته‌اند (که توضیح در این خصوص را به فرصت دیگر مוקول می‌کنیم) همچنان عضویت‌شان ادامه باید و محققان و پژوهشگران جدید از عضویت محروم بمانند.

۲- درباره حذف معلولان نیز اگر برخی افرادی که این روزها در مصاحبه‌ها تغییر شیوه نامه عضویت را مورد اعتراض قراردادها اند یا برخی اهالی محترم مطبوعات و رسانه‌ها، حتی یک‌بار به تالارهای متعدد کتابخانه ملی مراجعه کرده بودند به وضوح مشاهده می‌کردند که در زمان ساخت و ساز این کتابخانه هیچ‌گونه پیش‌بینی لازم برای تردد معلولان محترم به این تالارها صورت نگرفته و در تمامی این سال‌ها نیز این گروه کمترین استفاده را از کتابخانه ملی داشته‌اند. لذا برای تسهیل استفاده این عزیزان، امتیازهای ویژه‌ای در عضویت بخش کتابخانه برخط پیش‌بینی شده که شیوه‌نامه مربوط به زودی اعلام خواهد شد.

قیام بختیاری‌ها

تبدیل به سربال می‌شود

سعید سلطانی کارگردان مجموعه‌های تلویزیونی ستایش، پس از باران و رسم عاشقی که این روزها سریال طوبی را در شهرک فرالی کارگردانی می‌کند به عنوان یکی از گزینه‌های اصلی کارگردانی سریال شیرعلی مردان خان منظر مدیران سازمان صدا و سیما قرار گرفته است. حسن عابدینی معاون امور استان‌های رسانه ملی از تولید مجموعه تلویزیونی شیرعلی مردان خان خبر داده و عنوان کرده که مذاکره با سعید سلطانی در دستور کار قرار گرفته است. این کارگردان از سال‌ها پیش در غده ساخت سریالی در مورد رهبر قیام بختیاری‌ها را داشته و چندین مرتبه در رسانه‌ها مطرح شد که او قرار است این مجموعه تلویزیونی جدید را جلوی دوربین ببرد؛ هرچند به دلایل متعدد این اتفاق رقم نخورد. حال پس از گذشت سال‌ها، معاون امور استان‌های صدا و سیما از رونق سریال سازی در معاونت استان‌ها خبر می‌دهد و برای ادعای خود از چند سریال در این زمینه نام می‌برد. از مادر سوچان به کارگردانی حسین تبریزی گرفته و دامون که پیشرفت زیادی در مرحله فیلمبرداری داشته است. او در رابطه با سریال شیرعلی مردان خان عنوان کرد: «با سعید سلطانی در حال مذاکره و گفت‌وگو هستیم تا بحث کارگردانی و دیگر بخش‌های تولید را به قطعیت برسانیم. در آینده نزدیک تولید این سریال آغاز می‌شود و فیلمنامه نیز در حال حاضر در آخرین مراحل تکمیلش قرار دارد. مجموعه تلویزیونی شیرعلی مردان خان بیش از ۳۰ قسمت بوده و در منطقه چهارمحال و بختیاری جلوی دوربین می‌رود.»

شنبه ۲۶ خرداد ۱۴۰۳

شماره ۴۱۶۲

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY

تصحیح منشور پشاهنامه فردوسی منتشر شد

شاهنامه نثر (تاریخ دلگشا) به نویسندگی توکل بیگ در انتشارات سوره مهر منتشر گردید و راهی بازار نشر شد. این کتاب که به تصحیح احیا محمدآقازاده منتشر شده، پلی است که می‌تواند خواننده را بهتر از گذشته با شاهنامه منظوم، اثر سترگ و عظیم حکیم ابوالقاسم فردوسی آشنا کند. شاهنامه نثر تلاش کرده تا مخاطب را به صورت اجمال و گزیده با شاهنامه آشنا کند و به این طریق هر شخص با قدرت درک و تحلیل خود این اثر را بخواند و متوجه عظمت آن شود. به گفته مصحح کتاب، برخی از حکایات و همچنین داستان‌های جانبی شاهنامه فردوسی در شاهنامه نثر حذف شده ولی این حذف به روند حکایات صدمه نرزه است.

برخی از ابیات هم که می‌تواند لب کلام فردوسی و همین‌طور انگیزه او در بیان حوادث و حکایات عبرت‌آموز باشد در کتاب آورده نشده است. تصحیح غلط‌های املائی نسخه اصلی شاهنامه از جمله دلایلی است که می‌توان به واسطه آن به اهمیت شاهنامه نثر پی برد. این غلط‌ها ممکن است ناشی از سبک بیانی نویسنده در روایت داستان‌ها یا خطای کاتب در خواندن و نوشتن متن به وقع پیوسته باشد. تصحیح ابیات از نظر وزن و قافیه و حذف بعضی از کلمات و حروف از جمله دیگر تصحیحاتی به حساب می‌آید که احیا محمدآقازاده روی شاهنامه اعمال کرده و در این کتاب گنجانده است.

این کتاب در ۳۰۶ صفحه و با تیراژ ۳۰۰ نسخه در دسترس عموم قرار گرفته است.

دریافت‌کنندگان اسکار افتخاری مشخص شدند

کویبنسی جونز، اولین تهیه‌کننده سیاه‌پوست که پیش‌تر توانسته بود در رشته بهترین فیلم اسکار نامزد کسب جایزه شود به همراه جولیت تیلور، باربارا بروکلی و مایکل جی از جمله برندگان اسکار افتخاری در سال ۲۰۲۴ خواهند بود. از ریچارد کورتیس، فیلمنامه‌نویس و کارگردان انگلیسی با جایزه بشردوستانه ژان هرشولت تقدیر می‌شود؛ این در حالی است که مایکل جی و باربارا بروکلی، که از تهیه‌کنندگان فرانچایز جیمز باند هستند با جایزه یادبود ایوریونگ جی. تالبرگ مورد تجلیل اعضای آکادمی قرار می‌گیرند. این جایزه‌ها قرار است در پانزدهمین مراسم سالانه اسکار افتخاری که یکشنبه، ۱۷ نوامبر در لس‌آنجلس کالیفرنیا برگزار می‌شود به آنها اهدا گردد. جانت یانگ، رئیس آکادمی اسکار در رابطه با انتخاب مایکل جی. ویلسون و باربارا بروکلی بحث موفقیت آنها در ساخت جیمز باند را پیش کشید و از دلیل اهدای جایزه افتخاری اسکار به این دو نفر پرده برداشت. او همچنین از ریچارد کورتیس به‌عنوان یک کم‌دی نویسن تمام‌عیار یاد کرد. یانگ نیوگ هنری و خلاقیت کویبنسی جونز را ستایش کرد و گفت وی از اثرگذارترین چهره‌های دنیای موسیقی به‌شمار می‌آید. رئیس آکادمی در مورد جولیت تیلور نیز به قابلیت مدیریت وی اشاره کرد و راهنمایی‌های تیلور در کار بازیگران راهگشا دانست. کویبنسی جونز اولین سیاه‌پوستی بود که توانست با فیلم رنگ بنفش در سال ۱۹۸۵ نامزدی اسکار در بخش بهترین فیلم را به چنگ بیاورد. او با چهره‌های نظیر فرانک سیناترا، استیون اسپلبرگ و اپرا ونفری همکاری داشته و شش نامزدی اسکار را در بخش ترانه فیلم به دست آورده است.